

ЯК ХАКНУТИ КОНФЛІКТ? ІНСТРУМЕНТИ ПРОЄКТУ «МИРНА ШКОЛА»

Аналіз конфлікту. Робота з рольовою ситуацією «Проєкт»

 <p>ЧАС</p>	45 хвилин
 <p>МЕТА І ЗАВДАННЯ</p>	Навчити учнів аналізувати конфлікт, використовуючи схему «Я – твердження».
 <p>МАТЕРІАЛИ ТА РЕСУРСИ</p>	Фліп-чарт з аркушами формату А1 та маркери (або будь-який інший варіант ресурсів для графічного зображення схеми «Я-твердження»: мультимедійна дошка, вайтборд та маркери, шкільна дошка та крейда тощо). Роздатковий матеріал «Карта емоцій» (роздрукувати один примірник на парту, або вивести на мультимедійну дошку). Рольова ситуація «Проєкт» - 2 копії.

ІНСТРУКЦІЯ

Частина 1. Презентація схеми «Я-твердження». 10 хв.

Запропонуйте учням пригадати якусь власну конфліктну ситуацію, яку вони прагнуть вирішити. Наголосіть на тому, що робота відбуватимете індивідуально («про себе»), виключно для кращого розуміння процесу аналізу конфлікту. Нікому з класу чи вчителю розказувати власний конфлікт НЕ потрібно!

Зауважте, що такий аналіз конфлікту варто застосовувати **ВИКЛЮЧНО**, якщо учень/-ця зацікавлений/-ена:

- знайти життєздатне (виконуване та тривале у часі) рішення і
- зберегти стосунки з людиною в конфлікті надалі.

Пояснення схеми «Я-твердження» для аналізу конфлікту:

1. Ситуація: безоціночно опишіть ситуацію, так як ви її бачите, без звинувачень партнера/-ки по конфлікту «Як виглядає ця ситуація для мене?».
2. Емоція: віднайдіть якомога точніший опис емоцій / емоційних станів / переживань, які у вас викликає ця ситуація (запропонуйте учням скористатись роздатковим матеріалом «Карта емоцій»: «Що я відчуваю у цій ситуації?»).
3. Інтерес: усвідомте власні інтереси та потреби в цій ситуації: «Що в цій ситуації викликає у вас саме таку емоцію?», «Що для вас найбільш важливе в цій ситуації?»
4. Рішення: визначте власну стратегію поведінки для задоволення своїх інтересів і потреб: «Що я можу зробити, щоб мої інтереси були задоволені?»

Поясніть схему кроками, паралельно зображуючи схему графічно. Для презентації використовуйте схему «Я-твердження», подану в матеріалах для вчителя (див. нижче).

Після кожного етапу, робіть невеликі паузи, щоб учні мали можливість опрацювати власну ситуацію (вони можуть робити це усно або використовуючи власні зошити та ручки).

Зверніть увагу учнів на те, що часто нам достатньо самостійно проаналізувати складну конфліктну ситуацію та виробити план дій для себе, і, безвідносно до дій партнера по конфлікту, ми вже впораємось з конфліктом в своєму житті. Інколи, зрозуміти себе – складно і тоді нам може знадобитись допомога людини, яка професійно знається

на конфліктах (наприклад, психолог, медіатор, посередник...). Звісно, трапляються ситуації, коли для вирішення конфлікту нам потрібно поговорити з партнером по конфлікті. В таких ситуаціях ми використовуємо схему «Я-твердження» як покрокову послідовність розмови з вирішення конфлікту.

По завершення презентації запропонуйте учням, за бажанням, поділитись своїми відчуттями / думками стосовно щойно виконаного аналізу конфлікту:

- Що вас здивувало?
- Що було складно?
- Що ви берете собі?

Частина 2. Робота в малих групах. Відпрацювання навички аналізу конфлікту. 15 хв.

Об'єднайте учнів у 4 малі групи.

Завдання для роботи в групах: ознайомитись з баченням конфлікту однієї зі сторін, проаналізувати конфлікт за схемою «Я-твердження» та сформулювати одне Я-повідомлення від групи від імені одного з учасників конфлікту до іншого.

Групи працюють з рольовою ситуацією «Проект», партнери по конфлікті – однокласники Тетяна та Олексій. Дві малі групи отримують роздатковий матеріал «Бачення конфлікту Тетяною», відповідно, формулюють Я-повідомлення Тетяни до Олексія. Дві інші групи отримують роздатковий матеріал «Бачення конфлікту Олексієм» та формулюють Я-повідомлення від його імені до Тетяни.

За умовою ситуації і Тетяна, і Олексій хочуть вирішити конфлікт та залишитись товаришами.

Попросіть групи зафіксувати вироблені Я-твердження письмово (в ідеалі – маркерами на аркушах формату А1 або А2).

Частина 3. Презентації груп та групова дискусія. 15 хв.

Запропонуйте групам «Тетян» першими зачитати свої Я-повідомлення, групи «Олексіїв» уважно слухають та слідкують за своїми реакціями на твердження. Після проговорювання, записані Я-твердження «Тетян» доречно розмістити так, щоб групи «Олексіїв» їх бачили. Питання для груп «Олексіїв»:

Як ви реагували на повідомлення від «Тетяни»? Чи виникало бажання спокійно поговорити? Чи навпаки, хотілось сперечатись? Чому?

Проаналізуйте, чи усі кроки Я-твердження сформульовані коректно? Чому?

Що в Я-повідомленнях вам сподобалось?

Що в повідомленнях вам би хотілось покращити?

Після обговорення, групи міняються: тепер Я-твердження зачитують групи «Олексіїв», відповідно, вчитель веде обговорення з групами «Тетян».

Наприкінці можна запропонувати учням знайти декілька рішень, які б **ОДНОЧАСНО ЗАДОВОЛЬНЯЛИ ІНТЕРЕСИ** обох учасників по конфлікту – такі рішення називають «Виграш – виграш».

Частина 4. Дебрифінг. 5 хв.

Можливі питання для підсумкового обговорення:

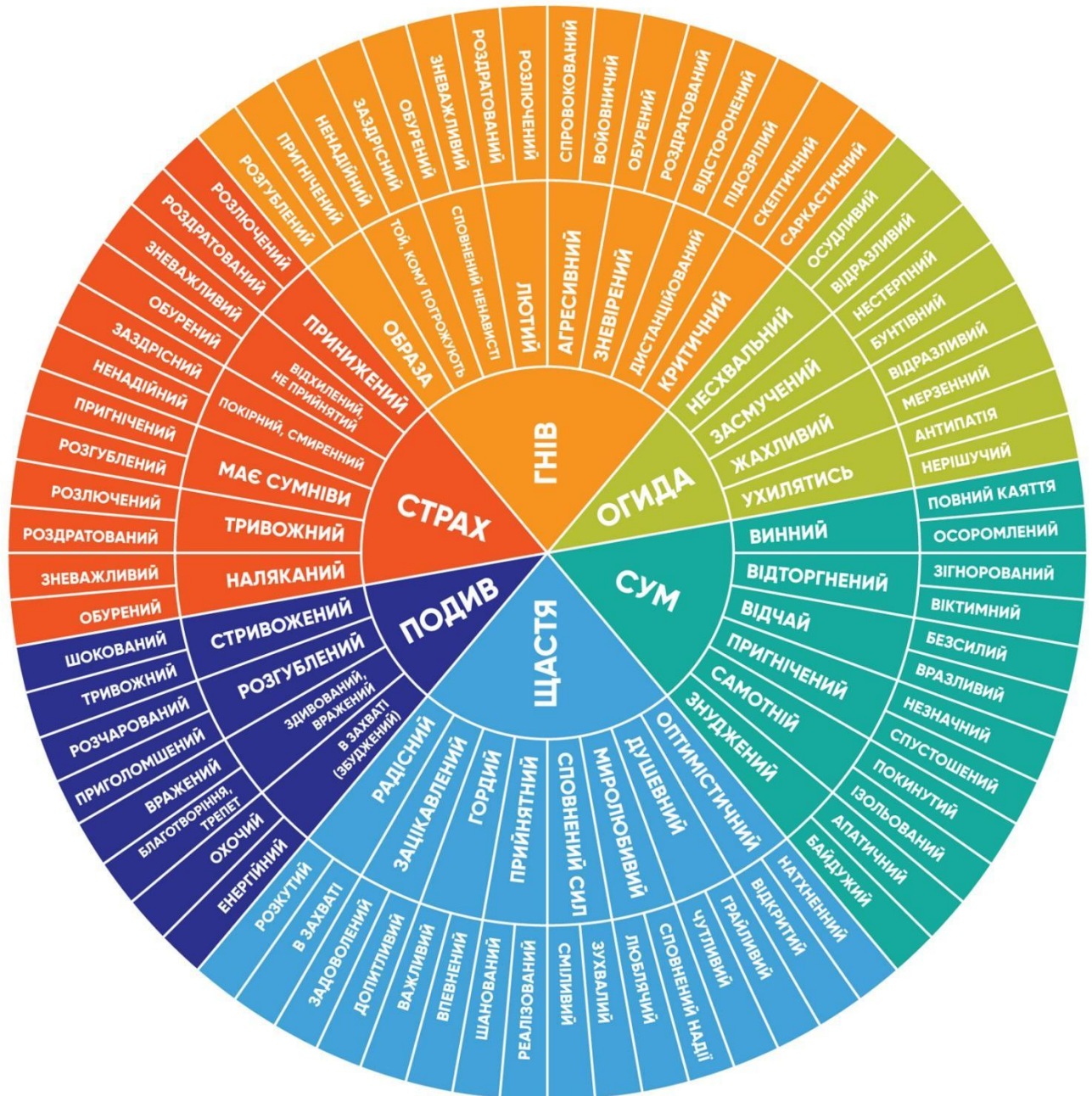
- Що для вас було найбільш корисним під час сьогоднішнього уроку?
- Що нового ви дізнались про конфлікти та інструменти їх вирішення?

Я-ТВЕРДЖЕННЯ

Формула «Я-твердження»:

КАРТА ЕМОЦІЙ

РОЛЬОВА СИТУАЦІЯ «ПРОЄКТ»

Загальна інформація

Однокласники Тетяна і Олексій (10 клас) отримали завдання зі спільної підготовки проєкту з біології. Цей проєкт є підсумковою роботою за півріччя, відповідно, якість його виконання є надзвичайно важливою для обох учнів. Крім того, кращі проєкти братимуть участь в обласному конкурсі з біології – і Тетяна, і Олексій зацікавлені брати в ньому участь.

Бачення Тетяни

(конфіденційна інформація для групи «Тетяна»)

Ви з ентузіазмом зустріли новину про спільну підготовку проєкту з Олексієм – він розумний та відповідальний хлопець, з ним приємно спілкуватись, крім того, ви вже декілька разів успішно виконували спільні завдання.

Відразу після уроку біології на перерві ви обговорювали з Олексієм проєкт: чітко сформулювали тему та перелік частин / розділів проєкту. Потім перерва закінчилась, на тому ви і зупинились. Той день був дуже завантажений, отож до обговорення ви так і не повернулись.

Наступні два тижні ваш клас займався дистанційно, ви були завантажені, хоча про проєкт пам'ятали ☺. Олексій поїхав на цей час до бабусі в село і зв'язок у нього був дуже поганий, частину уроків він пропускав через погане з'єднання.

Ви не дуже переймалися тим, що не обговорили усі деталі з підготовки проєкту з Олексієм – ви працювали разом і до цього, тому вирішили працювати так, як раніше: кожен готує ту частинку, яку запропонував.

Отож, за два тижні ви встигли підготувати «свою частину» - два розділи (власне ті, які запропонували), на що витратили значну кількість часу та власного ресурсу.

Після повернення до офлайн формату, сьогодні в класі до вас підійшов Олексій і запропонував попрацювати над проєктом після уроків, ви погодились.

Яке ж було ваше здивування та обурення, коли ви почули, що Олексій використовує якийсь «інший» перелік розділів. Він заявив, що вже підготував три розділи, один з яких саме той, який вже написали ви! Ви було просто шалено розгнівані! Як це так, ви ж стільки часу і зусиль витратили на підготовку «своїєї частини»!?! Врешті решт, ви дуже розізлились, швидко зібрали свої речі і пішли геть. Це ж треба, як міг Олексій так вчинити?

Вдома ви довго обдумували ситуацію і вирішили, що вам таки треба поговорити і все з'ясувати з Олексієм, адже у вас лишився усього один тиждень на завершення роботи... Для вас надзвичайно важливо завершити проєкт вчасно та якісно – від цього залежить оцінка з біології. Вам також важливо, щоб робота, яку ви ж зробили з підготовки проєкту, була належно оцінена і врахована. Ви хочете також прояснити непорозуміння з Олексієм, щоб подібного не сталось в майбутньому і ви могли покластись на нього. Для вас також важливо зберегти дружні стосунки.

РОЛЬОВА СИТУАЦІЯ «ПРОЄКТ»

Загальна інформація

Однокласники Тетяна і Олексій (10 клас) отримали завдання зі спільної підготовки проєкту з біології. Цей проєкт є підсумковою роботою за півріччя, відповідно, якість його виконання є надзвичайно важливою для обох учнів. Крім того, кращі проєкти братимуть участь в обласному конкурсі з біології – і Тетяна, і Олексій зацікавлені брати в ньому участь.

Бачення Олексія

(конфіденційна інформація для групи «Олексій»)

Ви з ентузіазмом зустріли новину про спільну підготовку проєкту з Тетяною – вона розумна та відповідальна, з нею легко спілкуватись, крім того, ви вже декілька разів успішно виконували спільні завдання.

Відразу після уроку біології на перерві ви обговорювали з Тетяною проєкт: чітко сформулювали тему та перелік частин / розділів проєкту. Потім перерва закінчилась, на тому ви і зупинились. Той день був дуже завантажений, отож до обговорення ви так і не повернулись.

Наступні два тижні ваш клас займався дистанційно, ви були завантажені, хоча про проєкт пам'ятали ☺. Ви поїхали на цей час до бабусі в село, на жаль, зв'язок був дуже поганий, частину уроків ви були змушені пропускати через погане з'єднання.

Увесь цей час ви активно працювали з проєктом, назви деяких розділів ви переформулювали, оскільки вважаєте, що так проєкт виглядатиме логічніше. Ви вже підготували три ключові, на ваш погляд, розділи і готові були все презентувати та узгодити з Тетяною.

Сьогодні ви повернулись до навчання в звичайному режимі і ви відразу запропонували Тетяні попрацювати над проєктом після уроків, вона погодилась.

Яке ж було ваше здивування, коли Тетяна почала дуже емоційно реагувати на ваші пояснення щодо зміни розділів і підготовлених вами частин. Здається, дівчина навіть образилась (?), коли ви показали вже опрацьовані розділи... В якийсь момент Тетяна просто зібрала свої речі і вибігла з класу... Це вас дуже розізлило – як вона може так не цінувати ваші старання!?!

Ви – розгублені і не дуже розумієте, що відбувається. Вам дуже важливо обговорити і прояснити цю ситуацію з Тетяною, ви її дуже поважаєте і хочете зберегти дружні стосунки. Для вас також важливо завершити проєкт вчасно та якісно – від цього залежить оцінка з біології.